

Sprawozdanie z działalności Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji w roku 2018

W roku 2018 Działem kierowała Joanna Fijałkowska, a działania edukacyjne prowadzili: Patrycja Jakubiak, Marcin Burdziej i Przemysław Antczak. Na umowę-zlecenie zatrudnione były trzy osoby oddelegowane do prowadzenia urodzin w muzeum – Agata Krawczyk-Wilk, Agnieszka Forysiak (do końca sierpnia) oraz Aleksandra Oleksiuk (od września). Na okres próbny, po odbyciu stażu, w grudniu zatrudniony został Damian Sulżycki, który uzupełniał działania edukacyjne prowadząc lekcje i escape room.

Edukacja

Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji odpowiedzialny jest m.in. za wykonanie zadań związanych z edukacją muzealną, a więc przygotowanie oferty i prowadzenie lekcji muzealnych, warsztatów, urodzin dla dzieci, oprowadzanie z przewodnikiem po wszystkich obiektach MAH i innych miejscach w Stargardzie oraz realizację innych działań w dziedzinie szeroko pojętej edukacji.

Dział prowadził lekcje dla dzieci i młodzieży szkolnej na podstawie oferty edukacyjnej przygotowanej we wrześniu 2017 r. W sumie w okresie sprawozdawczym przeprowadzono 273 lekcje w ramach 25 bloków tematycznych. Udział w nich wzięło 5315 osób. Największym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia warsztatowe o tematyce rzemieślniczej (garncarstwo, powroźnictwo, tkactwo i produkcja papieru czerpanego), zajęcia związane z ludowym kalendarzem obrzędowym (np. Boże Narodzenie, Wielkanoc, pierwszy dzień wiosny, święto zmarłych) oraz zajęcia z pogranicza sztuki i historii. Odbyły się także lekcje spoza oferty, dla wybranych grup (np. harcerzy, studentów i umówionych grup specjalnych, np. osób niedosłyszących, podopiecznych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oraz Domu Pobytu dla Osób Starszych „Senior Wigor”).

Osobnym produktem w ofercie edukacyjnej dla szkół jest temat *Autokarem w przeszłość*. Oferta ta skierowana jest do szkół spoza Stargardu i obejmuje lekcje będącą połączeniem zwiedzania miasta, Bastei, kolegiaty NMP i warsztatów artystyczno-rzemieślniczych, trwającą od 3,5 do 4 godzin. W roku sprawozdawczym odbyło się 6 spotkań tego typu, w których udział wzięło 237 osób.

Oprócz tego Dział prowadził otwarte lekcje dla dzieci podczas ferii zimowych od 16 do 26 stycznia. Program obejmował trzy tematy: *Warsztaty garncarskie*, *Tetris*. *Stargardzka architektura lat 70.* oraz *My się zimy nie boimy!* W sumie z zajęć feryjnych skorzystało 436 osób (ryc. 1).

W czasie wakacji letnich prowadzone były otwarte zajęcia wakacyjne o następującej tematyce: *Podstawy garncarstwa*, *Czy częste mycie skraca życie?* oraz *Siedmiomilowe buty – podróże w czasie i w przestrzeni*. Odbyły się 44 lekcje, w których wzięło 616 osób.

Przez cały rok Dział koordynował prowadzenie *Urodzin w Muzeum*, czyli przyjęć okolicznościowych dla dzieci w wieku 6–15 lat. W kwietniu do oferty wprowadzony został nowy scenariusz pt. *Zwariowane laboratorium* opracowany przez A. Krawczyk-Wilk. W roku sprawozdawczym odbyło się 128 przyjęć urodzinowych z udziałem 1264 osób.

Nieprzerwanie w Bastei funkcjonuje *escape room*, w którym gry odbywają się w każdy pierwszy piątek i pierwszą sobotę miesiąca. W okresie sprawozdawczym z tego typu rozrywki skorzystały 93 drużyny złożone z 381 osób.

Dział kontynuował organizację gier miejskich i innych wydarzeń plenerowych. Po raz kolejny Dział był organizatorem obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa, które w roku 2018 odbyły się pod hasłem *Niepodległa dla wszystkich*. Zorganizowano trzy wydarzenia: nie-grę miejską *Wolność po mojemu*, która przygotowała uczestników do pracy nad artystycznym wyrażeniem swojego spojrzenia na temat wolności obywatelskich, a kończyła się konkursem, w którym zwycięzców wybierali internauci (ryc. 2, 3). Drugim działaniem było spotkanie *Historie opowiedziane dźwiękiem. Koncerty na kamienicznych podwórkach*, które odbyło się na podwórzu kamienicy przy ul. Bolesława Limanowskiego 26 (ryc. 4, 5). Rolę prowadzących, obok P. Antczaka, przyjęła Teresa Kowalik oraz zespół muzyczny Dice. Trzecim wydarzeniem był wykład plenerowy w parku Piastowskim pt. *Polska i niemiecka pani domu* przeprowadzony przez dr Monikę Ogiewę-Sejntę.

18 września, z okazji 175. rocznicy zasadzenia dębu Maria przy kolegiacie NMP Królowej Świata w Stargardzie odbył się happening dla mieszkańców miasta. Odślonieta została tablica pamiątkowa, zaś Dział zorganizował happening – zawiązanie 175 kolorowych sznurków wokół pnia (ryc. 7, 8).

Muzeum przyłączyło się do miejskich obchodów stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, które w Stargardzie otrzymało wspólną nazwę *#Stargard dla Niepodległej*. Dział przygotował na tę okazję konkurs dla internautów pn. *Gdzie jest Marszałek?* Konkurs odbywał się przez cały wrzesień na muzealnym profilu Facebook. Przygotowano również dwie lekcje muzealne odbywające się na wystawie czasowej: *Barwy Niepodległej i Kształty Niepodległej* oraz nie-grę miejską połączoną z konkursem (na bazie wrześniowej nie-gry) *Barwy Wolności/Wolność po mojemu* (ryc. 6). W ostatnim działaniu udział wzięło jedenaście drużyn złożonych z uczniów stargardzkich szkół podstawowych, a nagrodzone zostały trzy drużyny.

Upowszechnianie Sztuki

Do zadań Działu Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji należy organizacja wernisaży i innych wydarzeń muzealnych. W opisywanym okresie Dział zorganizował w Muzeum cztery wernisaże wystaw czasowych:

- 23 stycznia 2018 r. – *Telewizor, meble, mały fiat... oto marzeń szczyt*, autorka scenariusza i kurator: Joanna Fijałkowska (ryc. 9, 10);
 - 26 kwietnia 2018 r. – *Sanitas per aquam. Wodolecznictwo i higiena*, autorka scenariusza i kurator: dr Monika Ogiewa-Sejnota;
 - 23 października 2018 r. – *Na granicach niepodległej Polski. Formacje graniczne w II RP*, autor scenariusza i kurator: Piotr Tarnawski;
 - 6 listopada 2018 r. – *W niewoli... Obóz jeniecki w Stargardzie 1914–1918 (1921)*, autorka scenariusza i kurator: Jolanta Aniszewska;
- oraz jeden finał wystawy czasowej:
- 14 kwietnia 2018 r. – *Prywatka w muzeum*, autorka scenariusza: Joanna Fijałkowska (ryc. 11, 12, 13).

Muzeum po raz drugi było organizatorem miejskich obchodów Dnia Pionierów Stargardu. Wszystkie działy merytoryczne brały udział w przygotowaniu wydarzeń m.in. wystawy planszowej w parku Bolesława Chrobrego, konkursu literackiego, wykładów itp. Dział Upowszechniania Sztuki, Edukacji i Promocji przygotował na tę okazję grę miejską *Dziki Zachód. Śladami pionierów Stargardu*, której scenariusz opracowały J. Fijałkowska i P. Jakubiak (ryc. 14, 15).

Pracownicy wraz z Działem Historii i Badań nad Społecznością Lokalną zorganizowali kolejną imprezę z cyklu Noc Muzeów. Opracowano scenariusz pod hasłem *Higieniczna Noc Muzeów*, którego motywem przewodnim była wystawa czasowa *Sanitas per aquam. Wodolecznictwo i higiena*. Przygotowano materiały promocyjne imprezy a także komunikaty prasowe. Do organizacji zaproszono Danutę i Jerzego Waliszewskich, którzy prezentowali pokazy na wystawie stałej *Aptekarstwo pomorskie i stargardzkie na przestrzeni wieków*. Zorganizowano też konkurs *Zdrowa krzyżówka* (nagrodzonych zostało osiem osób, a kilkanaście otrzymało upominki). W Bastei na wszystkich piętrach ekspozycyjnych odbywały się pokazy i inscenizacje pracowników MAH prezentujących postacie: kaligrafa, rogownika, muszkietera i XIX-wiecznego fotografa. W salce edukacyjnej odbywały się warsztaty kaligrafii. Podczas imprezy gmach główny MAH, Basteję i kolegiatę NMP odwiedziło ponad 1600 osób (ryc. 16, 17, 18, 19).

Kolejnym dużym przedsięwzięciem była organizacja *Dni Historycznych* w ramach Dni Stargardu 2018. Przygotowano trzy bloki: *Odkryj Stargard*, czyli autorskie wycieczki tematyczne po niedostępnych na co dzień miejscach w mieście (m.in. Czerwone Koszary, w których mieściła się jednostka 9. Pułku Grenadierów, Zakład Karny, na terenie którego w czasie wojny znajdował się obóz jeniecki Stalag II D, oraz „Galeria Starówka”, gdzie zachowały się relikty piwnic dawnych kamienic. W tamtych dniach możliwe było również zwiedzanie obiektów MAH w ramach akcji *Muzeum za złotówkę*, a przy Bastei działało *Miasteczko Edukacyjne*. Dział odpowiedzialny był głównie za organizację *Miasteczka Edukacyjnego*, w którym odbywały się zajęcia dla dzieci, dorosłych i całych rodzin. Zorganizowano warsztaty powroźnicze, projektowania mody średniowiecznej i nie tylko oraz malowania flag Hanzy na płótnie. Ponadto w Bramie Pyrzyckiej odbywały się warsztaty *Ryneczek Hanzy*. Przez dwa dni w działaniach edukacyjnych udział wzięło około 100 osób. Frekwencja podczas Dni Historycznych we wszystkich działaniach MAH wyniosła około 400 osób (wyluczając zwiedzających Muzeum). Dodatkowo, w niedzielę

24 czerwca M. Burdziej pełnił funkcję przewodnika w wydarzeniu *Odkryj Stargard z Prezydentem*, podczas którego pełnił funkcję przewodnika (ryc. 20, 21, 22, 23).

Promocja i informacja

Trzecim filarem kompetencji Działu jest promocja i PR, czyli informowanie mieszkańców miasta oraz reklamowanie Muzeum i jego oferty. W ten zakres wchodzi m.in. administrowanie treścią na stronach internetowych, portalach społecznościowych i innych mediach tak w Internecie, jak i poza nim. Dział na bieżąco aktualizował stronę www.muzeum-stargard.pl, uzupełniając ją o komunikaty, relacje z wydarzeń i fotografie, a także wykonywał niezbędne korekty treści i naprawy funkcji serwisu. Administrowano również aplikacją na urządzenia mobilne w systemie Android oraz iOS zawierającą aktualne informacje o Muzeum. Oprócz tego pracownicy prowadzili aktywność na profilach *Facebook.com.* oraz *Instagram.com.* Wszystkie działania, oprócz funkcji informacyjnych, budowały społeczność i utrwały świadomość marki Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie. Na koniec 2018 roku profil *Facebook.com/MuzeumStargard* zebrał 2302 fanów, a profil *Instagram.com/mahart* 711 obserwujących – osób i instytucji subskrybujących wiadomości o Muzeum. W lutym 2017 r. utworzony został fanpage „*Escape room Basteja*” na Facebooku, by wydzielić informacje i fotografie drużyn uczestniczących w *escape room*. Do 2018 r. strona ta zebrała 214 polubień. Dział zajmował się również wysyłką newslettera MAH. W 2018 r. wysłano dwanaście takich wiadomości do 397 subskrybentów.

Udział w szkoleniach, konferencjach i konkursach

J. Fijałkowska i P. Jakubiak wzięły udział w organizowanej przez Forum Edukatorów Muzealnych konferencji pt. *Edukacja w nowych muzeach i instytucjach kultury*, która odbyła się 18 i 19 czerwca w Poznaniu.

W roku sprawozdawczym dział przygotował zgłoszenie na konkurs Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku 2017. Przemysław Antczak otrzymał w nim nagrodę główną w kategorii Edukacja za projekt *Tajemnice kamienicy* (ryc. 24).

Joanna Fijałkowska

Ryc. 1. Lekcja *My się zimy nie boimy!* Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie

Ryc. 2. Nie-gra miejska *Wolność po mojemu*. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 3. Nie-gra miejska *Wolność po mojemu*. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 4. Koncert *Historie opowiedziane dźwiękiem*. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 5. Koncert Historie opowiedziane dźwiękiem. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 6. Laureaci konkursu Barwy wolności/Wolność po mojemu. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 7. Happening z okazji 175. rocznicy zasadzenia dębu Maria. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 8. Happening z okazji 175. rocznicy zasadzenia dębu Maria. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 9. Wernisaż wystawy *Telewizor, meble, mały fiat... oto marzeń szczyt*. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 10. Wernisaż wystawy *Telewizor, meble, mały fiat... oto marzeń szczyt*. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 11. Finisaż wystawy *Prywatka w muzeum*. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 12. Finisaż wystawy *Prywatka w muzeum*. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 13. Finisaż wystawy *Prywatka* w muzeum. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 14. Gra miejska *Dziki Zachód. Śladami pionierów Stargardu*. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 15. Gra miejska Dziki Zachód. Śladami pionierów Stargardu. Fot. M. Szeremeta, MAH w Stargardzie

Ryc. 16. Higieniczna Noc Muzeów. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 17. Higieniczna Noc Muzeów. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 18. Higieniczna Noc Muzeów. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 19. Higieniczna Noc Muzeów. Fot. P. Antczak, MAH w Stargardzie

Ryc. 20. Miasteczko Edukacyjne podczas Dni Stargardu. Fot. A. Matwiejczuk, MAH w Stargardzie

Ryc. 21. Miasteczko Edukacyjne podczas Dni Stargardu. Fot. A. Matwiejczuk, MAH w Stargardzie

Ryc. 22. Miasteczko Edukacyjne podczas Dni Stargardu. Fot. J. Fijałkowska, MAH w Stargardzie

Ryc. 23. Miasteczko Edukacyjne podczas Dni Stargardu. Fot. M. Ogiewa-Sejnota, MAH w Stargardzie

Ryc. 24. Laureaci nagrody Zachodniopomorskie Muzealne Wydarzenie Roku 2017, m.in. w środku P. Antczak z nagrodą główną w kategorii Edukacja. Fot. P. Jakubiak, MAH w Stargardzie